

QUILLING

papírový filigrán
nejen pro svátek

Jana Maiksnař Vašičková

Šikovné
Ruče

GRADA®

QUILLING

papírový filigrán nejen pro svátek

Jana Maiksnar Vašíčková

Šikovné
Ruce

Jana Maiksnař Vašíčková

Quilling

papírový filigrán nejen pro svátek

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
jako svou 4738. publikaci

Odpovědná redaktorka Jana Minářová
Sazba a grafická úprava obálky Marcela Veličková
Texty Ing. Jana Maiksnař Vašíčková
Fotografie na obálce a v textu Ing. Jana Maiksnař Vašíčková
Počet stran 64
První vydání, Praha 2012
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

© Grada Publishing, a.s., 2012

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

Doporučení a pracovní postupy v této knize byly autorem ověřeny, přesto za ně nelze převzít odpovědnost. Autor ani nakladatelství neručí za jakékoliv věcné, osobní ani majetkové škody.

ISBN 978-80-247-3845-1 (tištěná verze)
ISBN 978-80-247-7870-9 (elektronická verze ve formátu PDF)
ISBN 978-80-247-7953-9 (elektronická verze ve formátu EPUB)

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této tištěné či
elektronické knihy nesmí
být reprodukována a šířena
v papírové, elektronické
či jiné podobě bez
předchozího písemného
souhlasu nakladatele.
Neoprávněné užití této knihy
bude **tretně stíháno**.

OBSAH

ÚVOD	5
MATERIÁL A POMŮCKY	6
ZÁKLADNÍ POSTUPY	12
UŽITEČNÉ TIPY	28
PROJEKTY	30
Vánoční čas	32
Velikonoce	38
K narozeninám	42
Z lásky	48
Svatba	50
K narození miminka	52
Na vzpomínky	54
Nejen pro děti	58
Pro krásu	64

ÚVOD

Quilling nebo také papírový filigrán je výtvarná technika využívající proužků papíru, které jsou stáčeny a formovány do rozmanitých tvarů. Ve výsledku díky správné kompozici jednotlivých tvarů můžete vytvořit krásný a originální obrazec.

Stáčení papíru i jiných materiálů a jejich využívání ke zdobení předmětů má dlouhou historii.

Již ve středověku se ze záznamů dozvídáme o umění řeholníků a řeholnic, kteří pomocí starého a poškozeného papíru dokázali ozdobit nové církevní spisy a jiné předměty. Pokud materiál stáčeli, využívali husích brk. Využívání různých brk pravděpodobně dalo název samotné technice. V některých jazycích (*jmenujme anglický*) se právě slovo quill překládá jako brk.

V pozdějších dobách se jemnou prací s papírem a jeho navíjením začaly zabývat dámy vyšší společnosti na různých kontinentech, které si touto kratochvílí zkracovaly dlouhé večery. Zajímavostí je, že i tato technika ve svých různých podobách patřila spolu s dalšími k oblíbeným předmětům výuky mladých slečen a dam v minulých staletích.

Postupně ovšem zájem o quilling začal upadat a svého znovuzrození se dočkal teprve nedávno a to díky spolkům nadšenců v Americe, Asii, ale i v Evropě. V současné době je tato výtvarná metoda opět velmi populární.

V této knize se seznámíte s materiálem a pomůckami, které využijete k tvorbě vlastních zdobných quillingových obrazců. Naučíte se dekorovat předměty z papíru a jiných materiálů a vyrábět quillingové módní doplňky. Díky nevšedním quillingovým dekoracím popsaným v návodech si vykouzlíte krásnou a kouzelnou atmosféru ve sváteční dny – na Vánoce, Velikonoce nebo při narození dítěte. Jiné výrobky vám zase zpestří dny všední – ozdobíte se quillingovými šperky nebo si zahrajte quillingové domino.

Postupy a návody pomohou především začátečníkům zorientovat se v této méně známé technice a snad i navodí snahu dále se v quillingu zdokonalovat.

Jana Maiksnař Vašíčková

MATERIÁL A POMŮCKY

Přestože je quilling velmi rozmanitá technika, v začátcích není nijak náročná na materiál ani pomůcky. Jednoduše řečeno, vystačíte si klasickými barevnými papíry, čtvrtkami, lepidlem a špejlí. Pokud však bude chtít vaše výrobky vylepšovat a zdokonalovat, neobejdete se bez náročnějších pomůcek, kterých ale i na našem domácím trhu již naleznete dostatek. Více pokročilí se mohou porozhlédnout také v zahraničí.

Papír a papírové proužky

Základním komponentem pro quillingové tvoření jsou proužky z papíru, které se následně stáčí a formují. Na výrobu proužků budete potřebovat barevný papír velikosti A4. V návodech v knize je vyžívána gramáž papíru 80 g/m².

Velmi dobře se ale pracuje i s papírem hrubším, např. 120 g/m². Proužky vytvoříte řezáním nebo stříháním na dlouhé straně papíru. Nejlépe je proužky nařezat na klasické řezačce na papír nebo za pomoci pravítka a modelářského skalpelu na vhodné tvrdé podložce. Použít lze také skartovačku papíru.

Proužky by měly být asi 3–4 mm široké. Pro usnadnění práce si můžete proužky již nařezané a v několika pestrobarevných odstínech zakoupit ve specializovaných prodejnách.

Nejběžněji se quillingovou technikou zdobí narozeninová a jiná přání. Na tato přání jako podkladový papír použijte jakýkoliv barevný papír o gramáži od 160 g/m². Důležité ovšem je, aby nebyl příliš slabý, pak by se mohlo stát, že jej lepidlo promáčí a zkrouť. Základem přání nemusí být jen papír formátu A4 přeložený na polovinu, nebojte se experimentovat s různou velikostí přáníček.

Své výrobky můžete papírem i decentně dozdobit. Na trhu je velká škála vhodných papírů. Využijete například papír voskovaný, hedvábný, ruční nebo s reliéfním a vytlačovaným vzorem, dále také vlnitou či jinou lepenku. Výběr designů je pestrý – od dětských motivů, přes svatební až po abstraktní.

MATERIÁL A POMŮCKY

Z těchto ozdobných papírů například vystřihujete jednotlivé tvary – květináče, kočárky, hrnečky – a ty lepte na podklad. Tvar si nejdříve raději nakreslete na klasický papír, z něj ho vystřihněte. Potom

tuto šablonu obkreslete na rubovou stranu zdobného papíru a tvar vystřihněte. Vytvořenou šablonku si uschovejte pro příště.

TIP: *I ozdobné papíry se hodí jako podklad pro přáníčka, jen musíte vyzkoušet, jaké mají vlastnosti při lepení.*

Podkladový materiál

Quillingové zdobení nemusíte lepit jen na papír. Jako základ poslouží například dřevěné (krabička, destička s magnety, rámeček), polystyrenové (vajíčko, kulička, věneček) nebo papírové (rámeček, krabička) podklady. Důležité ovšem je, aby na tento podklad bylo možné aplikovat lepidlo a quillingový tvar se příliš nedeformoval nerovností povrchu.

Dekorační materiál

Textilní kytičky, skleněné a plastové perličky, šatonové kamínky, sisal, stuhy, juta, barevné glitry..., to vše využijete k dozdobení vašeho výrobku. Zatímco skleněné perličky dodají přáníčku nebo krabičce na luxusu, tak například stužky a juta podtrhnou přírodní vzhled výrobku.

Quillingový kolík (pero)

Kolík je tou nejzákladnější pomůckou pro práci s proužky papíru. Pro začátek si jej velmi snadno vyrobíte z klasické špejle. Na špejli vytvořte zářez dlouhý asi 1 cm a ihned s ní můžete pracovat jako s klasickým kolíkem. Takto vytvořená pomůcka ovšem nemá dlouhou trvanlivost.

V obchodech s výtvarnými potřebami zakoupíte kolík speciálně určený pro quilling. V prodeji jsou různé druhy, od celoplastových po kovové. Kolíky mají hrot se zářezem pro vložení proužku papíru. Nejlepší pro práci jsou kolíky s průměrem hrotu 2–3 mm. Ke speciálním kolíkům se závitem je možné hroty dokupovat. Lze tedy pořídit i 5 mm hrot.

Lepidlo

K lepení základních quillingových tvarů z proužků papíru potřebujete klasické disperzní lepidlo na papír. Lepidlo po zaschnutí změní barvu z bílé na průhlednou. Snadnou a přesnou aplikaci vám umožní plastová lahvička s aplikátorem nebo malý štěteček. Budete-li lepit tvary na papír, dřevo, polystyren nebo jiné dobře přilnavé materiály, disperzní lepidlo na papír je dobrou volbou.

Pro lepení na jiné než uvedené podklady (např. kovové spony, plastové krabičky) si opatřete lepidlo speciální – univerzální. Není však vhodné pro lepení samotného papíru.

TIP: Při lepení větších ploch k sobě (například tvarů z ozdobných papírů) použijte tuhé lepidlo, které příliš nemokčí papír.

MATERIÁL A POMŮCKY

Šablona s kruhovými otvory

Quilling někdy potřebuje velmi přesnou a precizní práci. Chcete-li vytvořit vzor zrcadlový k jinému nebo mít obrazec zcela pravidelný, jistě by vám neměla chybět šablona s kruhovými otvory. Stejnou službu jako profesionální quillingová šablona vám udělá i pravítko s kruhovými otvory pro rýsování kružnic. Základní práci s touto šablonou si vyzkoušíte v pracovních postupech.

Pinetky

Jelikož některé quillingové tvary vyžadují spleení stěn ještě před jejich umístěním na připravený podklad, připravte si pro práci kovové pinetky z drogerie.

Ostatní pomůcky

Pro techniku quilling byste měli mít po ruce navíc špejli nebo pinzetu, obyčejné nůžky, tužku, propisku (stačí vyřazená bez náplně).

Pomůcky pro zdobení

Pro ozvláštňení a dozdobení výrobků můžete použít ozdobné okrajové nůžky a raznice. Tyto pomůcky jsou určeny pro práci s papírem.

Ozdobné nůžky využijete v jakékoli fázi tvoření. Díky nim si vystříhnete proužek papíru s efektním okrajem a ten pak jako aplikaci přilepíte na připravený podklad. Takto zdobit můžete i v samotném závěru, kdy přání nebo jiný vhodný výrobek po stranách zastříhnete. Nezapomeňte však, že i nůžky musí mít dostatek prostoru, takže při lepení jednotlivých quillingových tvarů ke kraji nechte vždy asi 1,5 cm papíru od kraje volný. Práce s nůžkami vyžaduje trpělivost a trochu zručnosti při navazování vzoru.

Ozdobné raznice nebo také děrovačky se vyrábí okrajové, rohové nebo tvarové. Okrajové a rohové používejte na papír už před začátkem lepení quillingových tvarů. Z tvarových děrovaček získáte jednotlivé výseky, které pak můžete kamkoliv na výrobek dolepit.

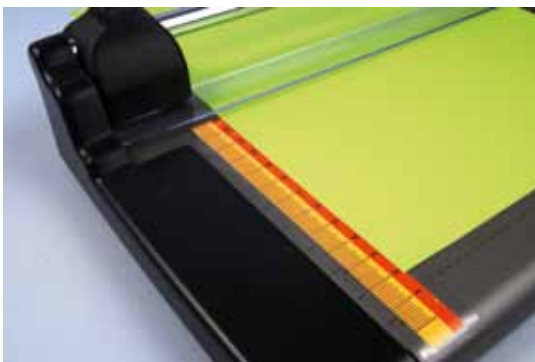

Příprava papírových proužků

Proužky papíru potřebné pro quilling si připravíte nařezáním na řezačce, skartovačce, nebo modelářským skalpelem za pomoci pravítka na tvrdé podložce. Méně vhodné je jejich stříhání nůžkami. Na dlouhé straně papíru si od okraje vyznačte 3–4 mm značky, podle kterých proužky nařežte.

Některé řezačky jsou vybaveny měřítkem, stačí pouze posouvat papír, postup je pak jednodušší. Pokud měřítko nemají, snadno si jej dolepíte na jejich okraj.

Práce s quillingovým kolíkem

Za pomoci kolíku si velmi snadno, a po získání určité zručnosti i velmi rychle, vytvoříte základní spirálku z proužku papíru, která se následně formuje do rozmanitých tvarů. Pokud není řečeno jinak, proužkem papíru je myšlen již zmíněný proužek o šířce 3–4 mm nařezaný z delší strany formátu papíru A4.

Do zářezu na špičce kolíku umístěte proužek papíru, tak aby přesahoval maximálně 2 mm na jedné straně. Nyní začněte točit kolíkem směrem od sebe. Proužek papíru nechte volně (jen s mírným tlakem palce) proklouzávat mezi palcem a ukazovákem druhé ruky.

Tlak, který vyvíjí palec je velmi důležitý pro správné utažení výsledné spirálky. Jestliže proužek na kolíku utáhnete příliš, tak se spirálka po sejmutí z kolíku nerozvine a neumožní vytvářet další tvary. Z počátku budete zřejmě muset na pár prouzcích natrénovat toto utažení. Na kolík namotejte celý připravený papírový proužek. Při namotávání proužku se snažte udržet proužek v jedné rovině. Následně sejměte natočený proužek, ze kterého nyní máte pevnou spirálku, z kolíku. Postupujte ale opatrně a to tak, že spirálku při sundávání jemně zmáčknete mezi ukazovákem a palcem, a až poté ji vytáhnete z hrotu kolíku.

Lepení spirálek

Po stočení proužku na quillingový kolík musíte vytvořenou spirálku fixovat lepidlem. To se vám nejlépe podaří za pomoci disperzního lepidla na papír v aplikační lahvičce. Malé množství lepidla se aplikuje na konec proužku papíru a tento konec se pak přihlazením, přilepí ke stěně vzniklé spirálky.

Máte dvě možnosti, kdy lepit, buď před sundáním spirálky z kolíku, nebo až po sundání a rozvinutí. Ve většině případů vyhraje možnost druhá. První se používá nejvíce u uzavřených spirálek, o kterých se dočtete dále. Druhá u většiny ostatních tvarů (volné spirálky, lístku, kapky,...aj.)

ZÁKLADNÍ POSTUPY

Quillingové tvary

Ze základní spirálky, jež vznikla natočením proužku papíru na quillingový kolík, je možné vytvořit množství rozmanitých tvarů. Vzniklé tvary pak po lepení na podklad vytvoří krásnou kompozici. V následujících odstavcích si představíme několik quillingových tvarů a způsob, jak si je jednoduše připravit. Samozřejmě, že fantazii se meze nekladou a vy sami jistě přijdete na další a další tvary z proužků papíru a postupem času si vytvoříte vlastní osobitý způsob jejich vytváření.

UZAVŘENÁ
SPIRÁLKA

VOLNÁ
SPIRÁLKA

OKO

VLNKA

LÍSTEK

KAPKA

MIMOSTŘEDNÁ
SPIRÁLKA

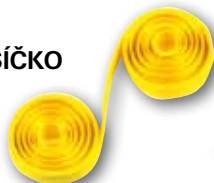
OKVĚTNÍ
LÍSTEK

ZVONEČEK

ESÍČKO

FONTÁNKA

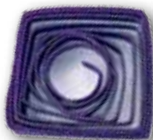
TRÁVA

SRDCE

ČTVEREČEK

STONEK

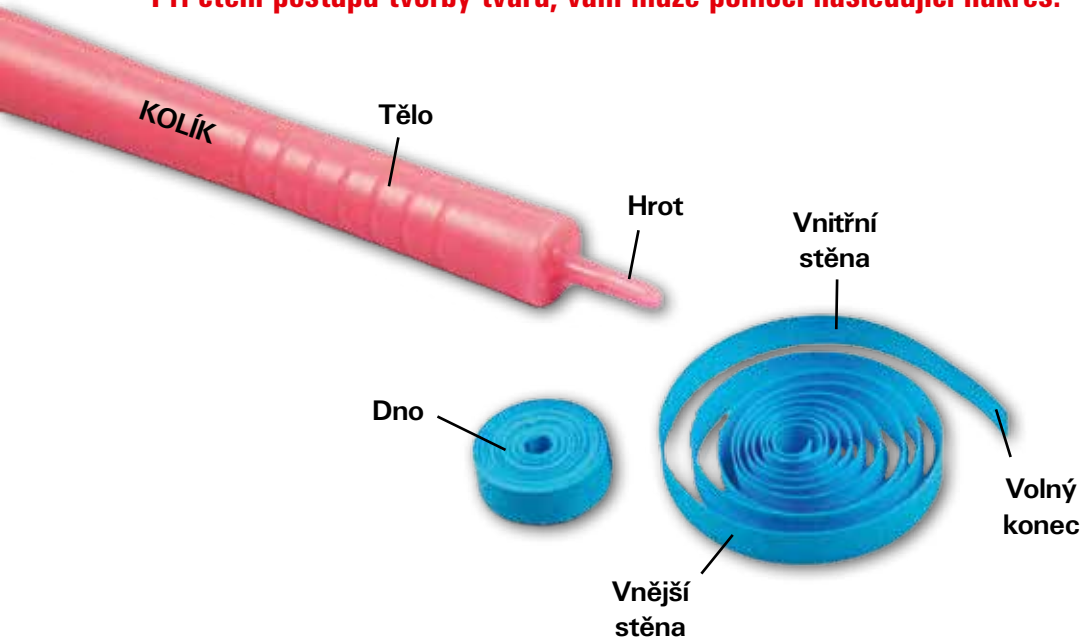

KEŘÍK

STŘAPATÁ
KYTIČKA

Při čtení postupů tvorby tvarů, vám může pomoci následující nákras:

ZÁKLADNÍ POSTUPY

Uzavřená spirálka

Tato spirálka je specifická tím, že její konec se lepí ještě před sejmutím z hrotu kolíku.

Na hrotu stočte proužek a na jeho volný konec aplikujte lepidlo a přilepte jej ke stěně spirálky. Teprve poté spirálku jemně sejměte z kolíku.

Mírným tlakem na protilehlé strany lze vyrovnat případné milimetrové zakolísání při natáčení, tak, aby byla dna spirálky v rovině. Uzavřená spirálka tvoří základ např. ke střípaté kytičce, jejíž postup je vysvětlen dále.

Volná spirálka

Po stočení proužku papíru na kolíku vzniklou spirálku ještě před lepením opatrně sejměte z hrotu.

Tady už lze vidět první rozdíl oproti uzavřené spirálce – nelepíte její konec před sejmutím.

Nyní držte ještě stočenou spirálku ve dvou prstech (palcem a ukazováčkem), ty mírně povolte a nechte spirálku rozvinout se (dle potřeby, asi 1 – 1,5 cm). Pro větší jistotu a lepší manipulaci můžete spirálku roztáčet po položení na podložku, ovšem také za přispění prstů, které budou hlídat její velikost. V tomto okamžiku poznáte, zda jste při navíjení proužku neutahovali až příliš. Při velkém utážení se spirálka téměř nerozvine. U rozvinuté spirálky zafixujte lepidlem její volný konec.

Kápněte trochu lepidla na koneček proužku a ten přihlaďte ke stěně. Postupujte opatrně, spirálku nesmíte tlakem prstů a přihlazováním konce pomačkat.

ZÁKLADNÍ POSTUPY

Z volné spirálky vychází další tvary jako je oko, vlnka, lístek, kapka, mimostředná spirálka, okvětní lístek, čtvereček, kopeček.

Oko a vlnka

Vytvořenou volnou spirálku chytte palcem a ukazovákem naproti sobě a jemně zmáčkněte (jako když vytváříte špetku při solení). Snažte se, aby po zmáčknutí střed tvaru zůstal kulatý.

Pokud oko ještě mírným pružením a tlakem na opačné strany zvlíníte, vznikne z něj vlnka.

Lístek

Uchopte střed volné spirálky mezi dva prsty a přitáhněte ho ke stěně spirálky, kde jej přidržujete. Dvěma prsty druhé ruky potom zmáčkněte spirálku do špičky a to na

druhé straně než je chycený střed. Kulatý střed pod vašimi prsty by měl zůstat stále kulatý. Pusťte přichycený střed a dovolte spirálce vlastní setrvačností, rozvinou se.

Pokud jste postupovali správně, můžete si všimnout, že vnitřní paprsky nově vzniklého lístečku směřují jen k jedné straně.

Kapka, mimostředná spirálka, okvětní lístek

Kapka je svým vzhledem velmi podobná lístku. Je však vytvořená jinak. Na kapce jsou jednotlivé vnitřní stěny uspořádány do lomeného oblouku a jsou symetrické.

Kapku vytvarujete opět z volné spirálky. Střed volné spirálky přitáhněte ke stěně, za pomoci pinetky jej uchyťte a kápněte trochu lepidla do místa, kde se stěny u pinetky sbíhají.

Protilehlou stranu spirálky stiskněte do špičky, jako když jste tvořili lístek. Nechte lepidlo na kapce pořádně zaschnout (disperzní lepidlo zprůhlední, pokud je dostatečně suché) a poté odstraňte pinetku.

Po jejím sejmutí drží střed již u stěny a nikam se neroztáčí.

Pokud vynecháte v popisu tvorby kapky bod, kdy stiskem prstů tvarujete jednu část spirálky do špičky a celou spirálku necháte kulatou, vznikne mimostředná spirálka.

Zmáčknete-li spirálku do špičky u stěny, kde je pinetka a nikoliv naproti ní (jako u kapky), vznikne jiný tvar – okvětní lístek.

TIP

U těchto tvarů můžete jednotlivé vrstvy trochu vyrovnat, aby byla mezi každou vrstvou stejná mezírka. Chytněte střed spirálky (již přitážený ke stěně) a mírně jím otáčejte, dokud mezi stěnami není přibližně stejná mezera. Tento trik jistě oceníte v pozdější práci, kdy už budete pilovat jen preciznost.